

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 160g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor
prevederi din Anexa nr. 3 la Legea nr. 514 din 6 iulie 1995
privind organizarea judecătorească

(competența teritorială a Curții de Apel Comrat)

CHIȘINĂU

7 decembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 7 iunie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 7 decembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a cuvântului „Cimișlia” din Anexa nr. 3 la Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, ridicată de dl Ion Negură, parte în dosarul nr. 10r-8/2023, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Comrat format din dnii judecători Grigori Colev, Ștefan Starciuc și Dmitrii Fujenco, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 12 mai 2022, dl Ion Negură și dna Nadejda Negură au formulat o plângere pe baza articolului 313 din Codul de procedură penală, care a fost respinsă prin încheierea Judecătoriei Comrat, sediul central, din 23 decembrie 2022. Această încheiere a fost contestată cu recurs de către dl Ion Negură și dna Nadejda Negură.

4. În cadrul examinării cererii de recurs, dl Ion Negură a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „Cimișlia” din Anexa nr. 3 la Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.

5. Prin încheierea din 29 mai 2023, Curtea de Apel Comrat a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 115 Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

(2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.

(3) Înființarea de instanțe extraordinare este interzisă.

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească sunt următoarele:

Articolul 35 Curțile de apel

„(1) Fiecare curte de apel își exercită competența într-o circumscripție care cuprinde mai multe judecătorii.

(2) Curțile de apel, judecătoriile din circumscripția lor, localitatea lor de reședință sunt prevăzute la anexa nr. 3.”

Anexa nr. 3 Curțile de apel și judecătoriile din circumscripțiile acestora

Curtea de Apel	Judecătoriile din circumscripția curții de apel	Localități de reședință
[...]	[...]	[...]
Comrat	Comrat	Comrat
	Cimișlia	Cimișlia

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției susține că dreptul de acces la justiție implică obligația pozitivă a statului de a asigura în mod efectiv posibilitatea oricărei persoane de a-și prezenta cauza în fața unei instanțe judecătorești. Acest fapt nu este realizat în cazul persoanelor din circumscripția Judecătoriei Cimișlia, deoarece ele sunt obligate să se deplaseze la Curtea de Apel Comrat, care se află în unitatea teritorial-autonomă cu statut special. Necesitatea deplasării în aceasta unitate le afectează dreptul de acces la justiție.

9. Prin urmare, autorul excepției pretinde că prevederile contestate contravin articolelor 20 și 115 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, ține de competența Curții Constituționale.

12. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces și este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unui recurs împotriva unei încheieri a judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Comrat, sediul central, prin care a fost respinsă o contestație împotriva unei ordonanțe a procurorului de refuz al pornirii urmăririi penale. Încheierea în discuție a fost contestată cu recurs la Curtea de Apel Comrat. Prevederea contestată reglementează judecătoriiile din circumscripția Curții de Apel Comrat. Curtea admite că instanța de apel ar putea aplica prevederile contestate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „Cimișlia” din Anexa nr. 3 la Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească. Textul contestat nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

15. Autorul excepției menționează că prevederile contestate contravin articolelor 20 (*accesul liber la justiție*) și 115 (*instanțele judecătorești*) din Constituție.

16. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea reiterează că accesul liber la justiție nu are un caracter absolut, ci unul care poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural (a se vedea DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022, § 21).

17. Curtea reține că cuvântul contestat de autorul excepției stabilește că judecătoriiile Comrat și Cimișlia se află în circumscripția Curții de Apel Comrat. Autorul excepției pretinde că stabilirea Judecătoriei Cimișlia în circumscripția Curții de Apel Comrat îi încalcă dreptul de acces la justiție.

18. Sub acest aspect, Curtea reiterează că exercitarea dreptului de acces la justiție de către titularul său poate avea loc într-un anumit cadru legal, prestabilit de legislator cu respectarea anumitor exigențe (a se vedea DCC nr. 109 din 10 octombrie 2019, § 18). Este esențial ca legea să conțină garanții procesuale suficiente care să-i ofere persoanei posibilitatea rezonabilă și efectivă de a-și apăra cauza în scopul contestării măsurilor care interferează cu drepturile sale. Astfel, reglementarea de către legislator, în limitele competenței acordate de Constituție, a condițiilor de exercitare a acestui drept nu constituie o suprimare sau diminuare a dreptului de acces la justiție, atât timp cât nu se aduce atingere substanței acestuia și există garanții procedurale efective (a se vedea DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022, § 21).

19. Curtea reține că articolul 20 din Constituție, corespondent al articolului 6 din Convenție, care garantează dreptul la un proces echitabil, nu acordă persoanei dreptul de a alege competența teritorială a unei instanțe judecătorești (a se vedea *Jorgic v. Germania*, 12 iulie 2007, § 65; *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia* (nr. 2), 14 ianuarie 2020, § 421).

20. Curtea notează că, potrivit articolelor 72 alin. (3) lit. e) și 115 alin. (4) din Constituție, reglementarea competenței instanțelor de judecată și a procedurii de judecată constituie atribuția legislatorului. Așadar, ține de prerogativa legislatorului de a stabili competența teritorială a instanțelor de judecată, inclusiv judecătoriiile incluse în circumscripția Curții de Apel Comrat.

21. În prezenta cauză, Curtea reține că includerea Judecătoriei Cimișlia în circumscripția Curții de Apel Comrat nu afectează competența deplină a instanței ierarhic superioare de a examina litigiile, sub toate aspectele. Totodată, dreptul de acces la un tribunal nu este afectat prin necesitatea deplasării persoanei la Curtea de Apel Comrat, care se află în unitatea teritorial-autonomă cu statut special. Autorul excepției și persoanele din categoria sa ar putea apela, în asemenea situații, la un apărător care activează în circumscripția instanței judecătorești (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022, § 25).

22. De asemenea, Curtea mai observă că autorul sesizării a ridicat excepția de neconstituționalitate în fața unei instanțe de recurs care are competența deplină de a examina plângerea formulată pe baza articolului 313 din Codul de procedură penală. Acest fapt confirmă exercițiul efectiv al dreptului de acces la instanța de judecată. Așadar, Curtea reține că textul contestat de autorul excepției nu aduce atingere dreptului la un proces echitabil, garantat de articolele 20 și 115 din Constituție.

23. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a cuvântului „Cimișlia” din Anexa nr. 3 la Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, ridicată de dl Ion Negură, parte în dosarul nr. 10r-8/2023, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 7 decembrie 2023
DCC nr. 170
Dosarul nr. 160g/2023